

Metsänomistajat

Selvitys aloittamisavustusta saaneiden tilojen omistajanvaihdoksen onnistumisesta ja tulevaisuuden suunnitelmista

Heikkinen Anne-Mari, MTK Pohjois-Savo

Selvityksen lähtökohdat

Aloittamisavustusta saaneille pohjoissavolaisille tiloille (n. 247) lähetettiin ensimmäinen webropol-kysely keväällä 2017

Täydennettiin haastatteluilla syksyllä 2017

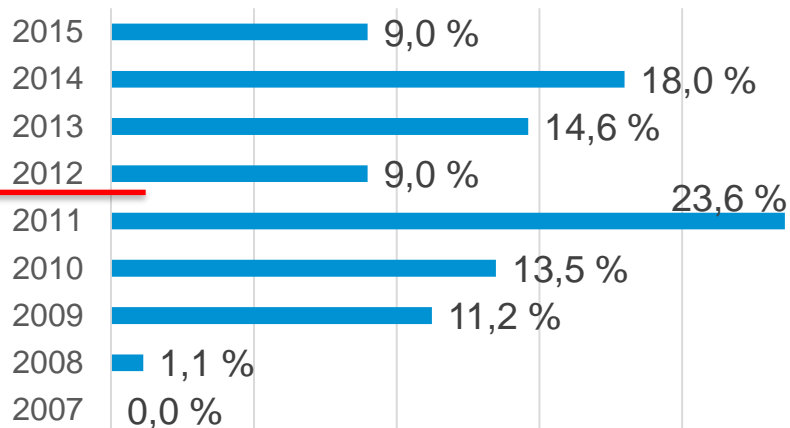
Kohderyhmä sai aloittamisavustusta vuosina 2007- 2015

Toteuttajina Anne-Mari Heikkinen (MTK-Pohjois-Savo ja Viivi Turunen (OAMK, agrologiopiskelija), josta toteutui myös opinnäytetyö

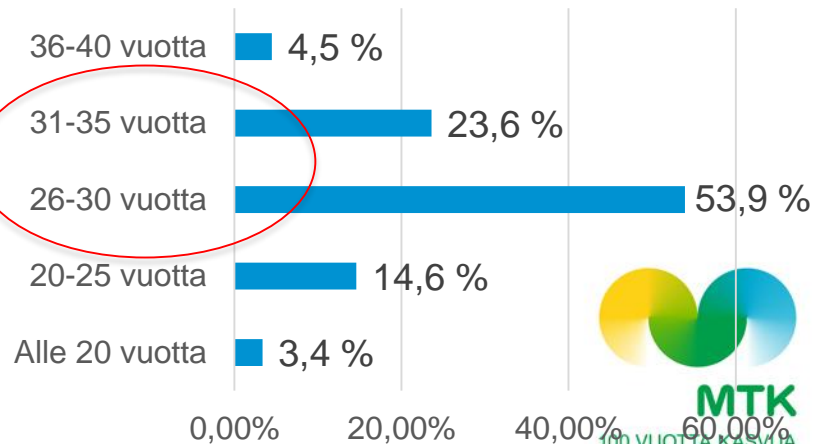

Vastanneet

Minä vuonna olet aloittanut tilanpidon? n 89

Minkä ikäisenä aloitit tilanpidon? n 89

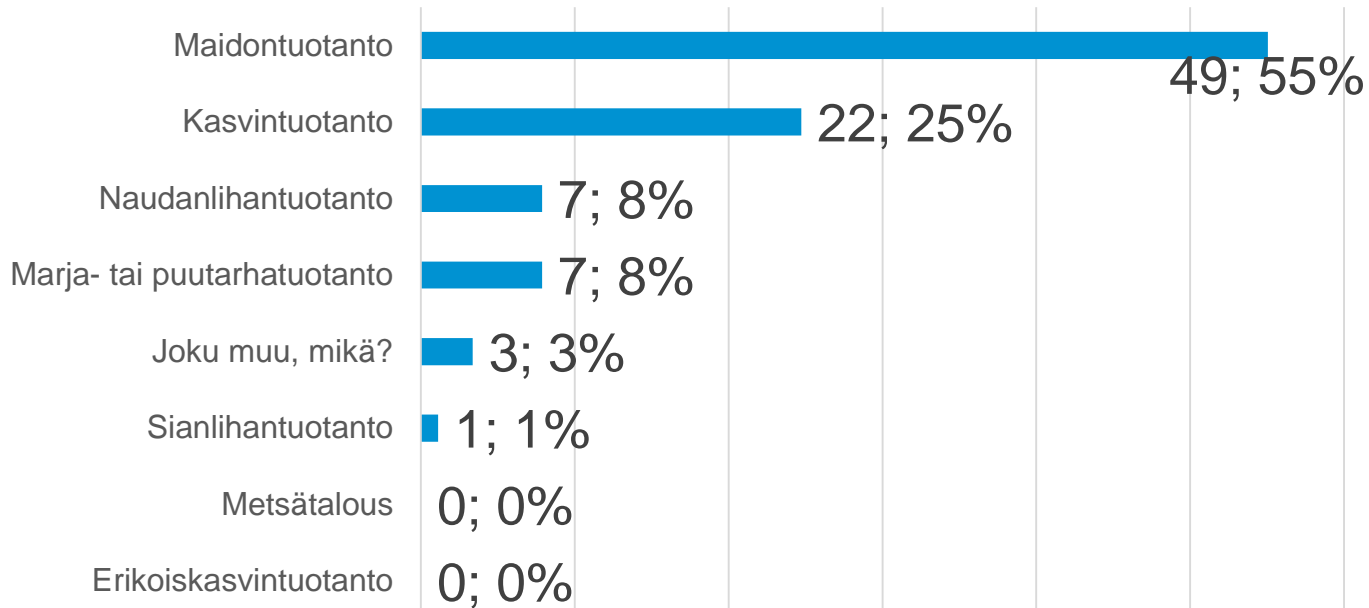

Millaisia vastaajatilat olivat

Peltoala	Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani
Maitotilat; ha	26	260	91	76
Naudanlihatilat, ha	48	105	76	75
Kasvintuotantotilat, ha	20	540	87	56
Marjatilat, ha	8	60	26	22

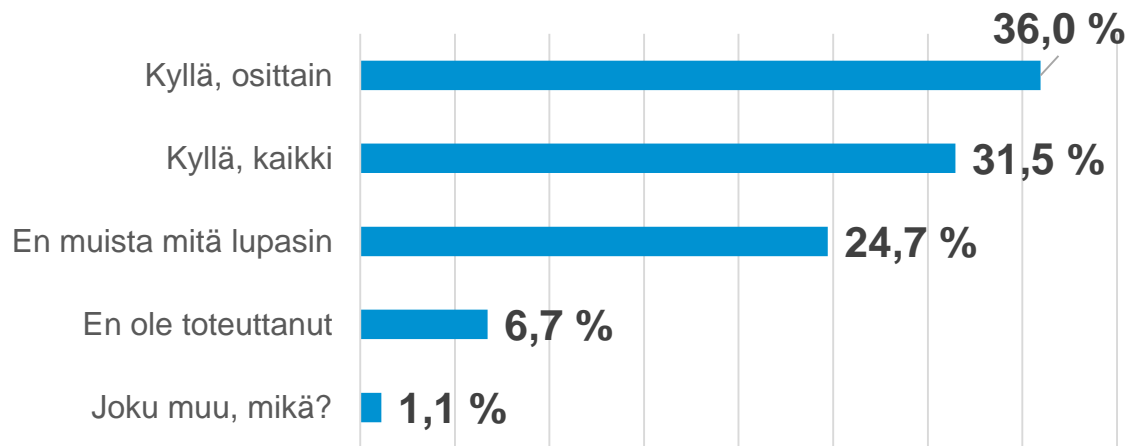
Vastaaja tilan nykyinen päätuotantosuunta, kpl, % n 89

Aloittamisavustuksessa luvatut kehittämistoimet

Oletko toteuttanut suunnitelmassa aiotut asiat? n 89

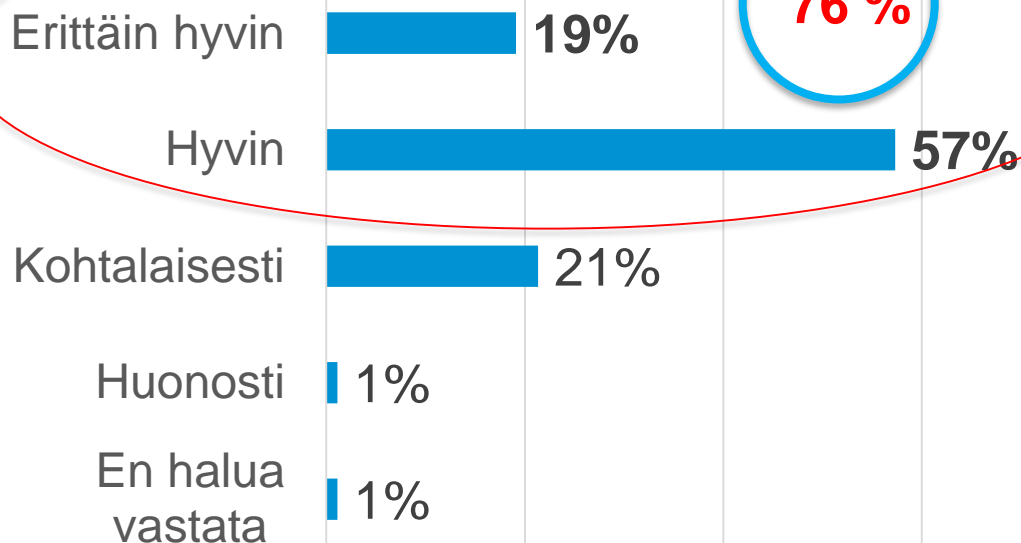
Tuotantosuunta, n 89	Kyllä kaikki tai osittain, %	En muista mitä lupasin, %
Maito	65	29
Nauta	71	14
Kasvi	59	32
Marja ja puutarha	100	0
Muut	100	0

MTK

100 VUOTTA KASVUA

Miten omistajanvaihdos mielestäsi onnistui tilallasi? n 89

Tuotanto-suunta n 89	Erittäin hyvin, %	Hyvin, %	Kohta- laisesti, %	Huo- nosti, %
Maito	18	53	25	2
Nauta	14	71	14	0
Sika	0	100	0	0
Kasvi	23	59	18	0
Marja ja puutarha	29	57	14	0
Muut	0	67	33	0

Miten spv onnistui, maitotilat millaisista lähtökohdista aloitit tilanpidon?

Erittäin hyvin

71%

Hyvin

Kohtalaisesti

Huonosti

Tila oli hyvässä kunnossa

Pellot ja rakennukset sekä karja hyvässä kunnossa

Terveys ja työvoimakysymykset kunnossa, spv-neuvonta hyvää

Ostettiin velaton tila, kehitys hieman hyytynyt

Osin haastavista (pellot huonossa kunnossa, pieniä ja hajallaan, koneet huonot), rakennukset huonossa kunnossa

Haasteita aikatauluissa ja neuvonnassa

Edellisen sukupolven tilalle asumaan jääminen oli virhe!

Pidätyksiä tilakaupassa

Keskusteluyhteys puuttui, välit luopujien kanssa huonot

Miten vaihdos sujui, naudanliha

Erittäin hyvin

86 %

Hyvin

Kohtalaisesti

Huonosti

Itse työt tuttuja

Haasteita kirjanpidossa yms.

”Tarkan euron vaihdokset”

MTK

100 VUOTTA KASVUA

Miten vaihdos sujui, kasvivilat 82 % hyvin

Erittäin hyvin

82 %

Hyvin

Kohtalaisesti

Huonosti

Paluumuuttaja maalle tilanpitäjäksi

Hyvät lähtökodot, vanhemmat pitäneet huolta tilasta

Hyvä spv-neuvonta

Nuoren viljelijän avustus mahdollisti vaihdoksen

Kylmästä tilasta aloitus => haasteita

Tuotannonsuunnan muutos aikaistui terveyssyistä

Muuten hyvin, tuotteiden hinta alhainen

Tulevaisuus mietityttää, näin jälkikäteen pohdittuna

Yksityiselämän harmit hankaloitti

Asumisjärjestelyt haasteelliset; edellinen sukupolvi samassa

Haasteita neuvonnan kanssa henkilövaihdoksen vuoksi

MTK

100 VUOTTA KASVUA

Miten vaihdos sujui, marja- ja puutarhatilat 88 % hyvin

Erittäin hyvin

88 %

Paluumuuttaja muista töistä

Aloittamisavustus tarpeeseen

Hyvin

Tilalla paljon investointivelkaa aloittaessa

Tuotantosuunnan vaihdos SPV:n yhteydessä toi haasteita

Kohtalaisesti

Neuvonta ja spv-hanke helpottivat

Hyvää tiedonvaihtoa vanhemmilta

Huonosti

Perhesuhteet haasteelliset = avoimmuutta olisi pitänyt olla enemmän

100 VUOTTA KASVUA

Miten vaihdos sujui, avoin vastaus, muut tuotantosunnat

Kaksijakoista:

- Hyppäys toimivan tilan kelkkaan; Vanhat asiakassuhteet jne..
- Jäähdyttelevä tila tai muuten huonokuntoinen tila
- Investointeja on jouduttu tekemään

Omistajavaihdoksen onnistuminen loi paremman lähtökohdan jatkamiselle

Onnistunut omistajanvaihdos loi paremmat mahdollisuudet kehittämiselle jatkossa; velka, tilanolosuhteet, korjausvelka => vaihdoshetkellä tikissä olevalla tilalla helpompi jatkaa

Asumisjärjestelyjen etukäteen suunnittelu; jatkajat halusivat luopujien asuvan kauempana

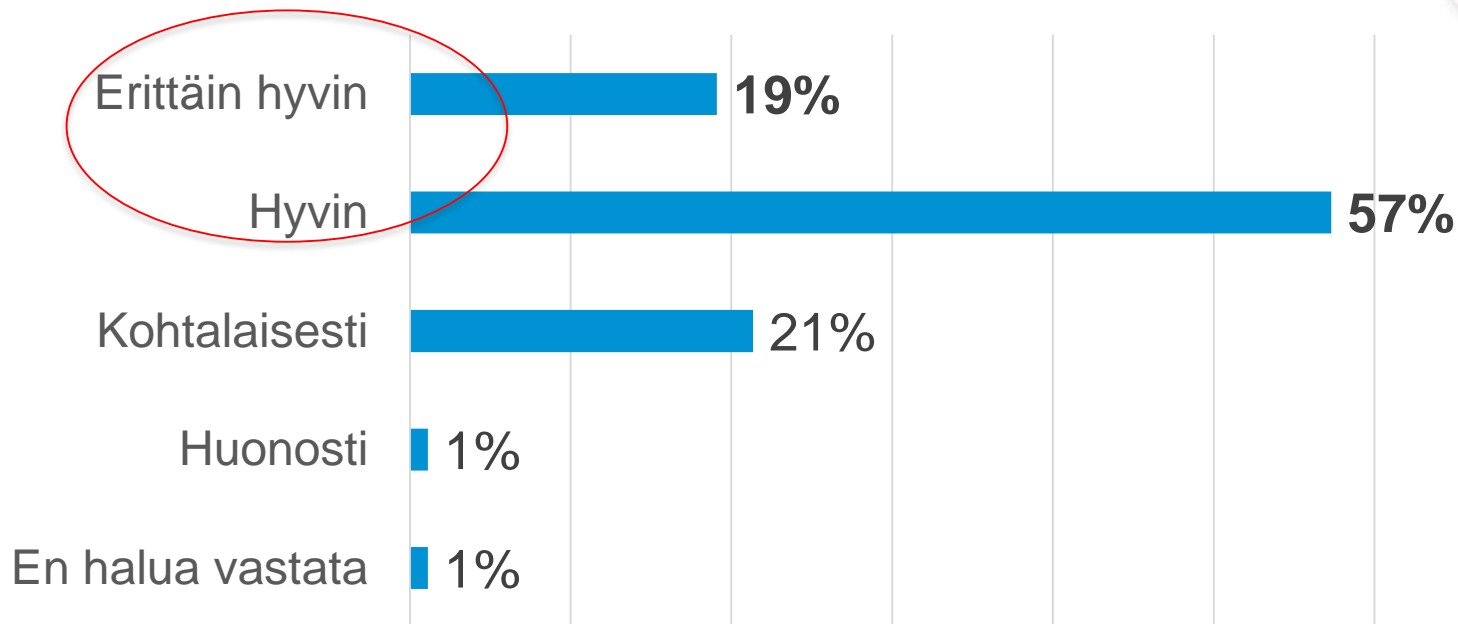
Jatkajilla intoa kehittää tilaa => **oikeita asioita omista lähtökohdista tuotantoa, olosuhteita, peltoa, eläimiä...**

=> Heidän pitäisi antaa jatkossakin kehittää (luopujien asenne)

TAVOITE KOHTI ONNISTUNUTTA OMISTAJANVAIHDOSTA

Miten omistajanvaihdos mielestäsi onnistui tilallasi? n 89

Onnistumista edesauttaa

1. Päätöksenteko

* oma halu * päämäärä * roolinvaihto * luopuja-jatkaja * ihmissuhteet

2. Ole ajoissa / valmistautuminen

* käsikirjoitus * henkinen luopuminen * rajat/iät * koulutus

3. Tilan omat lähtökohdat

* hinta * omat ja jatkajan/ostajan suunnitelmat * tilan elinkelpoisuus

* yrittäjäominaisuudet

4. Käytä asiantuntijoita

* suunnitelmallisuus * yhteistyökumppanit * laskelmat * raha

* lakiasiat (avioehto, testamentti, edunvalvontavaltuus)

Omistajanvaihdosta edesauttaa ...

5. Määräajat / rajat / aikamääreet

- suunnittelu 1-2 -3 v, min 0,5 v
- luonnoskauppakirjat
- ennakkopäätökset
- aloittamisavustukset 4 jaksoa
- Ikärajat (alle 41 v, 55/58/60 v, 61 v, 63v/oma vanhuuseläkeikä ...)
- sitoutuminen ehtoihin ja niiden ajat (3 kk, 6 kk, 9 kk, 2v, 3 v, 5 v, 5 v ->, 7 v, 15 v)
- kaupantekopäivä
- metsälahjavähennys
- eläkevakuutusturva heti/viim. 6 kk

6 Säilytyspaperit

KUSTANNUSTEHOKKAASTI ASKELMERKIT ETEENPÄIN

1. **OTA YHTEYS NEUVO2020** –oikeudet omaavaan neuvojaan
-> mavi.fi => tlaneuvojat
2. **HAE ENNAKKOPÄÄTÖKSET** (verottaja, Mela, ELY, pankki ...)
3. **TEE KAUPAT**
4. **TEE 2. KIERROS UUDELLEEN**, jotta kaikki paperit on kunnossa
5. **HAE KEHITTÄMISRAHAA** suunnitelman tekoon ja mahdollisesti aloittamisavustusta maaseututoimistosta
4. **OTA YHTEYS NEUVO 2020** –neuvojaan investoinneissa
5. **HAE KUNNASTA AVUSTUSTA** investointisuunnitelmiin

Onnistuneita omistajanvaihdoksia!